

LOKALHISTORIEN

GAMMELT OG NYT - VEJEN LOKALHISTORISKE FORENING

NR. 1/2020 – 2. ÅRGANG

Falcks Redningskorps Falck/Zonen i Vejen

Den første Falck station i Vejen, kom i 1937 og lå i Lindegade.

En af de væsentligste årsager til at der kom en Falck station i Vejen var, at der i 1935 var en storbrand på Phoenix i Vejen. Derfor ønskede man at få etableret brandslukning og ambulance-kørsel m.m.

Falck stationen i Lindegade blev indviet i september 1937. Direktør William Falck bød velkommen og takkede sognerådets repræsentanter, for deres velvilje og interesse.

Stationsleder Frigaard sagde blandt andet i sin tale: "Ingen skal henvende sig forgæves – Falcks Redningskorps skal vide at bringe hjælp og assistance, der ved enhver lejlighed, må blive påkrævet." Lokalerne i

Falck stationen i Lindegade 1945 – 1950.

Lindegade blev for trange, og i 1950 byggede Vejen Kommune en helt ny station på en 4500 m² stor grund, ud til Hovedvej A1 på Esbjergvej. Foruden mandskabsfacilite-

ter og vagtstue var der 250 m² garage med 6 porte i facaden. Desuden var der et slange-tårn, værksted, bårerum og en funktion-nærbolig med en 3½ værelses lejlighed. Falck overtog i 1980 ejendommen fra kommunen, og ejendommen er siden blevet udvidet med carport og brandgarage.

Falck stationen på Esbjergvej 1988.

Min tid hos Falck

Af Poul Erik Poder

Min interesse for Falcks arbejde kom i 1966, hvor jeg var i erhvervspraktik hos Falck i Brørup. Efter at være gået ud af skolen, tog jeg en uddannelse som møbelsnedker, og derefter aftjente jeg min værnepligt ved militærpolitiet.

Da jeg havde aftjent min værnepligt, var jeg klar til at komme ind hos Falck, så jeg talte med stationsleder Attermann, Brørup, om ansættelse. Der var desværre ingen pladser ved Falck i Vejen eller Brørup.

Efter et par dage blev jeg kontaktet af Attermann. Jeg skulle til samtale hos Falcks direktør Jørgensen i Vejle. Samtalen gik godt (det var en torsdag) og mandag den 1. maj 1973 begyndte jeg hos Falck i Horsens. Så hurtigt kan det gå. Det var også under opholdet i Horsens, jeg lærte min kone Lene at kende. Efter 4 måneders ansættelse

hos Falck i Horsens, blev jeg kontaktet af Attermann. Nu var der en plads ved Falck i Vejen, og han spurgte, om jeg havde lyst til at komme tilbage. Det havde jeg selvfølgelig.

Den 1. september 1973 begyndte jeg ved Falck i Vejen. Jeg kørte vagtformen 1 døgn-vagt -1 døgn fri -1 døgn vagt -3 døgn fri og så forfra. Jeg var i den kørende afdeling, og kørte ambulance, kranvogn og brandkøretøjer.

Jeg har selvfølgelig haft mange tragiske oplevelser, men også rigtig mange morsomme. F.eks. kørte min kollega og jeg ved Skodborghus, på vej hjem efter en dyreredning (en ko i en gyllekanal – koen kom op i god behold), og vi duftede bestemt ikke af violer. Pludselig blev vi kaldt op af vagtcentralen: "Skynd jer at komme hjem, I skal på en ambulanceudrykning." –Vi fik da lige fingrene vasket.

En aften blev jeg kaldt ud til en tur med bjergningsvognen, det var den 30. december. På hovedvej A1 ved Andstbro, var en lastvogn med fisk kørt i grøften. Det var meget glat. Jeg måtte ned og kravle på alle fire, for at komme hen med wiren. Da jeg havde fået den trukket op, og lå inde under bilen for at få akslen skilt ad, inden den skulle bugseres, kom saltsprederen forbi, og da fik jeg salt i ansigtet. Så kan man godt blive lidt sur. Nytårstorsken blev dog reddet, men jeg var en træt mand denne nytårsaften.

En aften/nat var min kollega Georg Pedersen og jeg lige kommet hjem fra en sygetur til Haderslev. Vi var kommet godt ned under dynerne, men så begynder den RØDE lampe at blinker – der er brand. Vi kommer ud på gangen, og vagtmesteren siger: "DET ER ESTRUP HOVEDGAARD, DER BRÆNDER." Vi var 3 mand til at køre og havde 3 brandbiler, så der var en bil til

hver. Da vi kom til Vestermarken, kunne vi godt se – at der ikke kunne blive mere søvn den nat.

Det var ikke et rart syn, der mødte os, der var mange dyr der brændte inde. Jeg kom hjem kl. 14.30 - godt klat- og rødøjet.

Men det hele er jo ikke kun bål og brand. En dag kom en lastbilchauffør humpende ind på stationen. Han havde et kunstigt ben og beslaget nede i foden var knækket. Beslaget fik mekanikeren svejset og chaufføren, kunne køre videre. Selv en tandprotese kunne repareres. Den var knækket i ganen. Det blev ordnet med Araldit (lim), og herefter kunne abonnenten køre videre til fest. Jeg fik også engang lov til at spule en motorcyklist i brandgaragen. Han havde kørt på hovedvejen efter en gyllevogn, som pludselig begyndte at sprøjte - han blev også pæn igen.

Når man sådan var på vagt i 24 timer, skulle man jo også have noget at spise, så ved 18 tiden kom Lene med mad. Engang havde hun Søren (vores søn) med og han fik lov at gå ned i garagen. Lidt efter kom en af mine kollegaer og spurgte, hvad jeg skulle lave om aftenen. Selv mente han, at jeg skulle vaske brandbiler, da Søren lige havde fyret en 6 kg pulverslugger af nede i garagen.

De andre mænds koner kom også med mad til dem, og det var rigtig hyggeligt. På den måde fik konerne jo også talt sammen.

På nogle af vagterne, skulle man også passe telefonerne og tage imod alarmerne. Så kom fagforeningen ind i billedet. Ville man være i den kørende afdeling, skulle man være i SID, og skulle man passe telefonen skulle man være i HK. Jeg valgte at blive HK-er, og at være på vagtcentralen. Jeg har altid godt kunnet lide at tale med folk og hjælpe dem.

En aften på vagtcentralen, hvor klokken var ca. 23.30, ringede en mand og fortalte, at der var gået ild i hans traktor, jeg spurgte om adressen og sagde: "Vi kommer" hvor-til manden spurgte: "Jamen kommer i nu i aften?" Det mente jeg nok var det bedste.

En abonnent fra Herning, havde været i København og var på vej hjem, og ville holde rast ved Nyborg. Da motoren slukkes og nøglen tages ud, begynder katastrofeblinket at køre og der ringes til Falck (til mig). "Kan jeg køre hjem til Herning?" spørger han. Jeg spørger, hvad det er for en bil, og han svarer, at det er en Toyota Yaris, hvorefter jeg spørger, om der er en rød trekant i instrumentpanelet, der blinker? Det er der, og jeg beder abonnenten om at trykke på den. Abonnenten svarer glad: "Ja, nu slukkes blinket. Falck bliver da også dygtigere og dygtigere, nu skal I ikke engang se bilerne længere."

Skønt at jeg kunne hjælpe fra telefonen. En abonnent var kørt i stå på motorvejen og bad om vi ville komme med en ny sikring, da tankmåleren var gået ned på nul. Jeg sendte en vogn, med både brændstof og sikringer.

Den 1.marts 1985 blev jeg udnævnt til vagtmester.

Så begyndte centraliseringen hos Falck, vagtcentralen i Vejen skulle lukke den 1. januar 1990 og skulle flyttes til Kolding. Den 11.december 1989 begyndte jeg på vagtcentralen hos Falck i Kolding, og var der til 1993, hvor den blev lukket. Fra 1993 til 2002 var jeg på Falcks Amtsvagtcentral for Ribe amt i Sædding ved Esbjerg, så blev den lukket. Så startede jeg igen op i Kolding, på vagtcentralen for Region syd. Der var jeg indtil 30.november 2012 og efter 40 gode år ved Falck vælger jeg at gå på efterløn.

Vi har hele tiden boet på Højvang i Vejen, da vi jo ikke kunne sælge hus, hver gang Falck lukkede en vagtcentral.

Den 3. oktober 2011 modtog jeg Sophus Falcks Mindelegat, for at have reddet en ung kollega på 32 år, der faldt om med hjertestop på vagtcentralen. Jeg iværksatte livreddende førstehjælp, og kollegaen overlevede uden men. Mindelegatet var jeg meget stolt af. For første gang i min tid ved Falck fik jeg psykologisk krisehjælp, Tidligere var det hjemme, man fik talt ud om tingene – en stor tak til Lene – fordi du ville lytte.

Poul Erik Poder - 2013 Christiansborg

Den 25. januar 2013, modtager jeg Den kongelige Belønningsmedalje, og det er en stor dag for mig, den 22. april 2013, hvor jeg er i audiens hos dronningen på Christiansborg, for at takke for medaljen.

Jeg har været meget glad for mit arbejde ved Falck, og alle de mennesker og dyr

man har hjulpet, men omvendt ikke fortrudt, at jeg gik på efterløn for nu har jeg tid til min familie og alt det jeg ikke nåede, mens jeg var på arbejdsmarkedet.

En beretning om Kong Christian den X's hvide hest

Samlet af Bertha Christiansen.

Fra et interview med Aage Kjær i Vestkysten i juli 1987, da han fyldte 90 år:

"Aage Kjær startede som forkarl på herregården Ormstrup ved Bjerringbro, hvor han var i to omgange, da det var en god plads. Her kørte man med i alt 12 spand heste, men den mest berømte hest skulle Aage Kjær nu møde, da han blev landbrugselev på Visborggaard ved Hadsund, som ejedes af grev Danneskjold Samsøe, der tillige var ritmester ved husarerne. Det var ham, der leverede den hvide hest, som kong Christian red over den gamle grænse på i 1920, fortæller Aage Kjær. Det var en skimlet vallak på 10 år, som var helt hvid, men stadig med skimlede ben, som den slags heste har det. Og al snakken om, at den var kalket hvid, det har intet på sig, fastslår Aage Kjær.

Fra Visborggaard gik det en tur til Tyskland på et stipendium, hvorefter han kom hjem til en bestyrerplads i Nordsjælland. Og i 1933 blev han gift med sin Metha.

Hun havde sådan nogle fine anbefalinger for sin kokkekunst, og jeg er sikker på, at det var hendes skyld, at vi fik flere gode bestyrerpladser rundt om, fastslår Aage Kjær beskedent.

Malgré Tout

Så er vi fremme ved 1948, da Aage Kjær og hans kone flyttede til Vejen og fik bestyrerpladsen på Grønvang, hvor Multicentret nu er placeret på jorderne.

Det var margarinefabrikanten Olav Vang Lauridsen, der ejede gården, hvorfra man bl.a. leverede den såkaldte børnemælk med et skvæt fløde oveni.

Metha og Aage Kjær boede på Møllevvej i Askov fra 1969. Aage Kjær døde her i 1991. Igennem årene var han en ivrig venstremand og var medlem af Malt sogns venstreforening. Også den lokale afdeling af Grænseforeningen har haft hans store interesse. Igennem 10 år var han dens formand.

Tak til Bertha Christiansen, Aage Kjær's datter, for hjælp til finde hendes fars fortælling frem.

Tilbage til den hvide hest

Hesten var af grevinde Alice Danneskjold Samsøe navngivet Malgré Tout, der betyder "trods alt".

Den blev syg og aflivet i 1924. Den ligger begravet på Visborggard. På en sten over graven står følgende:

*"Jeg Kongen bar over Grænsen hen,
da Sønderjylland blev dansk igen."*

Hestens hove blev i øvrigt skåret af, og den ene blev sendt til Kong Christian den Tjende. Den blev forsølvet, og i denne forsølvning ses ovennævnte inskription. Den kan stadigvæk ses på hans skrivebord i hans arbejdsværelse på Amalienborg Museet.

Klockmann-familien

Af Birthe Klockmann Nielsen.

I Vejen og omegn er navnet Klockmann ikke helt ualmindeligt, og vi tilhører alle samme familie.

Jeg har gravet lidt frem om familietræet og fortæller her om familien med fokus på den gren jeg tilhører.

Først et par generationer tilbage.

Min oldefar var August Heinrich Klockmann (1837-1891) og han var med ved rytterfægtningen ved Vorbasse 29. februar 1864.

I 1865 blev han gift med Mette Kirstine Iversen, og fra 1866 til 1883 fik de 9 børn, hvoraf flere fik deres virke i Vejen og om-

egn, hvor deres efterkommere virkede som vognmænd, gårdejere, husmænd, skomagere, skotøjshandlere, chauffører, vulkanisører, medhjælpende hustruer, købmænd samt en enkelt sygeplejerske, nemlig min faster Eva som var hjemme-sygeplejerske i Tommerup på Fyn.

Min bedstefar, vognmand Iver Hansen Klockmann, var yngste søn af August Heinrich Klockmann, og han blev født den 18. december 1881 i Vimtrup i Sønderjylland/Nordslesvig.

Omkring århundredeskiftet kom han til Vejen, hvor han arbejdede som karl hos bl.a. Pihlkjær, Taborgård og på Petersminde. Den 27. juli 1904 blev han gift med Ane Margrethe Petra Thomsen, datter af slagter Hagen Thomsen, og de fik 4 børn, Karen Marie i 1905, Hagen Thomsen i 1907, August Heinrich i 1908 og Eva Thora i 1911.

Iver Hansen Klockmann startede i 1904 i Nørregade 104 under beskedne former vognmandsforretning med heste. Forretningen voksede sig hurtigt større.

Nørregade 104 - omkring 1904

I 1909 købte han ejendommen Jernbanegade 2, som han ombyggede. Senere blev hestene erstattet af biler, og forretningen bestod nu af alle former for transport, bl.a.

flytteforretning, og Iver Klockmann købte som én af de første i Vejen sit eget automobile.

I 1930'erne byggede han gården Bakkegård, som han drev med en fin heste- og kobesætning. Han tog ivrigt del i alt, hvad der skete i Vejen. Han var i flere år formand for borgerforeningen, medvirkede også ved opstarten af Vejen Kunstmuseum i 1924 samt ved flytningen af Skibelundsalen fra Skibelund til Vejen Kunstmuseum i 1938. Skibelundsalen var oprindeligt billedhuggeren Niels Hansen Jacobsens atelier og fungerede som sådan indtil billedhuggerens død i 1941.

Hver formiddag mødtes Iver Hansen Klockmann med direktør Marius Koed fra Phoenix og boghandler Hans Bruun-Møller til en kop kaffe på Hansens Hotel. De 3 mænd kaldtes Oversognerådet. Efter sigende var de så ivrige på et sognerådsmøde, at de efterfølgende blev udpeget til medlemmer af skorstenssynet, et såkaldt borgerligt ombud.

Min bedstemor, Margrethe Klockmann, var en dygtig husmor, der sørgede for folkehødet mm. Hun døde i 1943.

På sine gamle dage boede Iver Hansen Klockmann på 1.sal i Bryggergade 10 som han ejede, og han døde her den 12. juni 1957.

Efter hans død overtog sønnen Hagen Thomsen Klockmann huset, hvor han boede til sin død den 10. november 1993.

Min far, August Heinrich Klockmann, havde arbejdet som chauffør hos sin far, og han købte vognmandsforretningen den 1. november 1933.

Jernbanegade 2

Den 30. april 1931 var han blevet gift med Helga Lund fra Skodborg.

De fik 4 børn. Grete Lund i 1933, hun blev kun 5 måneder, Iver Preben i 1935, Bent i 1937 og Birthe i 1946.

Under 2. verdenskrig var brændstof rationeret, og der blev kørt med generatorer i bilerne - eller med heste.

Fra 1934 bestod forretningen også af sygetransport, og det betød, at der hele tiden skulle stå en rengjort vogn med bære og tæpper parat til udrykning.

Forretningen udviklede sig. Basisforretningen var asfalt- og tagpapkørsel for Phoenix samt flytteforretning. Derudover bestod forretningen også af taxakørsel og fra sidst i 50'erne salg af UNO-X benzin.

Helga Klockmann deltog aktivt i virksomheden med telefonpasning samt folk på kost og logi. Der kom altid mange mennesker i huset, og de nød godt af stor gæstfrihed.

I starten af 1960'erne overtog sønnerne Iver og Bent hver en del af August Klockmanns vognmandsforretning.

Iver stoppede som vognmand i starten af 1980'erne, hvorefter han arbejdede på bo-replatformen Gorm og senere på FDB's Centrallager, han døde i 1992. Bent stoppede som vognmand i 2001 og blev der-

med den sidste vognmand Klockmann i Vejen.

August Klockmann solgte i forbindelse med renoveringen af centrum ejendommen Jernbanegade 2 til Vejen Kommune i 1964. Han byggede et hus på Baungårdsvej 29a.

I 1965 købte han en lille ejendom, Bakkely i Gamst. Stedet blev et lille fristed med et gammelt ishus, hvorfra de nød udsigten over åen, mens de drak deres kaffe. I 1980'erne købte Iver Klockmann ejendommen.

August Klockmann tilbragte de sidste 5 år på Plejehjemmet Egely og døde her i 1991. Helga Klockmann døde i 2010, de sidste 3 år boede hun på Plejehjemmet Kærdalen.

Både Helga og August Klockmann var gode fortællere og kunne godt lide at berette om gamle dage.

Bøger til udlån:

Foreningen har nogle bøger, som medlemmerne kan låne. Det drejer sig om følgende titler:

Ejner Pedersen: Håndværk og livsværk

Niels Fjord: Fortællinger og skitser fra mit liv

Mogens Krintel: Det er da gået meget godt

Mogens Krintel: Livet på Brejdablik i Vejen

Ole E. Christensen: Den tyske kommandant og danskerne

Vejen besat og befriet: DVD.

Desuden har **Tove Nielsen** en række bøger med lokalhistorisk indhold, som man også kan låne:

Kristian La Cour Pedersen: Minder fra Georgia og Knud Pedersens skolehjem i Skibelund

Poul Dam: Arnfred

I. C. Heuch: Kunsten at læse

Kristian Nielsen: Livserindringer

Niels Hansen Jacobsen – udgivet i anledning af hans 150 års fødselsdag.

Birkely "Kirkegården" opført 1855 og nedrevet i 1934.
Vejen Lokalhistoriske Forenings hjemmeside – månedens
billede december 2019

Vejen Lokalhistoriske Forening, Huset, Østergade 2, 6600 Vejen

Formand: Leif Meineche

Næstformand: John Kristensen

Kasserer: Poul Erik Poder

Sekretær: Lise Krintel

Medlem: Tove Nielsen

1. suppleant: Niels Fjord

2. suppleant: Erik Völcker

Revisor: Viktor Fejfer Jacobsen

Ønsker du at blive medlem af foreningen, kan du rette henvendelse til formanden – eller møde frem til mandagsmøderne og melde dig ind.

Lokalhistorien, gammelt og nyt - Vejen Lokalhistoriske Forening:

Redaktion: Birthe Klockmann Nielsen, Mogens Krintel og Tove Nielsen.

Vejen Lokalhistorisk Arkiv, Østergade 2, 6600 Vejen.

Åbningstider: mandag kl. 10.00 – 18.00 og tirsdag kl. 9.00 – 13.00

Hvad der er sket i foreningen:

På mandagsmøderne er der ofte en indleder, og i løbet af 2019/2020 har vi haft følgende indledere:

Mandag den 2. december 2019: Reception/åbent hus hvor foreningens første halvårsskrift "Lokalhistorien – gammelt og nyt" blev præsenteret.

Hygge med Gløgg og æbleskiver.

Mandag den 3. februar 2020: Der var ingen indleder, og efter forskellige informationer blev tiden brugt på at identificere personer på gamle pressebilleder.

Mandagsmøderne i marts, april og maj blev aflyst pga. coronakrisen.

Der scannes fortsat billeder ind på arkivet samt ompakkes negativer, og der er mange billeder, så hvis nogen har lyst til nogle hyggelige timer, er der mulighed for at melde sig til dette arbejde. Man skal rette henvendelse til John Kristensen.

Kalenderen:

Mandagsmøder: Normalt den første mandag i hver måned mødes vi til medlemsmøde.

Mødedatoer i 2. halvår af 2020: På grund af coronakrisen kan der ikke planlægges noget på nuværende tidspunkt, og medlemmer og andre interesserede kan holde sig orienteret på hjemmesiden www.vejenbys.dk. Herudover vil formanden som hidtil indkalde til møderne.